

ZPRÁVA O KONFERENCI:

44. mezinárodní konference archeologie středověku

DAVID ZIMOLA

Již 44. ročník konference archeologů středověku především ze středoevropských zemí se uskutečnil ve dnech 17.–21. září 2012 v Českém Těšíně pod patronací Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Brně a Muzea Těšínska. Ačkoliv tradiční setkání archeologů, uměnovědců, historiků a odborníků příbuzných oborů přináší každoročně celou řadu příspěvků z období raného středověku po novověk, tentokrát byla hlavním tématem konference „**Hmotná kultura českých zemí 10.–13. století v středoevropských souvislostech**“. Příspěvky přednesené na konferenci budou publikovány v odborném periodiku *Archaeologia historica* 38/2013 na příštím setkání v září 2013.

Po úvodních projevech politických představitelů města a pořadatelů konference byl přednesen shrnující referát Zdeňka Měřinského o hmotné kultuře doby hradištní na Moravě. Tématicky na něj v průběhu konference navazovaly další příspěvky s nadregionálním záběrem. Jednalo se o referáty Pavla Kouřila a Jany Gryc o keramice 10.–11./12. století z opevněných lokalit českého Slezska, Ivany Boháčové o proměnách hmotné kultury v klíčových etapách raných českých dějin, Petra Sommera o hmotné církevní kultuře a vrstvách její interpretace, Pavla Vařeky o vesnickém domě z 10.–13. století v Čechách, Teresy Rodzińské-Chorazy o architektuře Přemyslovců a Piastovců v 10.–11. století a Marty Graczyńské o umění a politice v Polsku, českých zemích a Maďarsku v 10.–11. století. Další přednášky byly zaměřeny buď na studium skupin artefaktů, např. příspěvek Andrey Bartoškové o obolu mrtvých a jeho významu pro datování archeologických pramenů nebo Ladislava Čapka o středověké keramice z Českých Budějovic, anebo na jednotlivé lokality, jako např. příspěvek Bořivoje Nechvátala o knížecí a královské akropoli na Vyšehradě nebo Lumíra Poláčka o vývoji mikulčické aglomerace v 9.–13. století. V průběhu konference zaznělo celkem 51 referátů a v panelové diskusi bylo prezentováno 21 posterů.

Z Vysočiny zazněly referáty Davida Zimoly, Karla Malého, Petra Kočára, Romany Kočárové, Libora Petra a Aleše Hocha s názvem „Výzkumy hospodářsko–sídlištní aglomerace z 12.–14. století na Starém Městě u Telče“ o výsledcích archeologického výzkumu Staroměstského rybníka v Telči v roce 2011 a Josefa Jana Kováře, Michala Hlavici, Jana Petříka a Martina Kuči „Aplikace přírodovědných metod při průzkumu kostelního návrší v Březníku, okr. Třebíč“. V panelové diskusi byl prezentován poster – Aplikace geoinformačních systémů při lokalizaci zaniklého šlechtického sídla v obci Březník, okr. Třebíč, jehož autoři Josef Jan Kovář, Michal Hlavica, Jan Petřík, Richard Bíško a Jarmila Nedbalová se zabývají nedestruktivními archeologickými metodami při průzkumu návrší u kostela Nanebevzetí Panny Marie v Březníku u Třebíče.

Ve čtvrtek 20. září nás zastihla smutná zpráva o úmrtí prof. PhDr. Tomáše Durdíka, DrSc., který zemřel náhle ve věku nedožitých 63 let v Praze. Náš přední kasteolog se celý život věnoval studiu především hradní architektury nejen v českých zemích, ale v celé Evropě. Ještě v úterý 18. září přednášel na konferenci o terminologii zvláštního druhu opevněných sídel, tzv. motte, které studoval v západní Evropě, zejména ve Francii. S Tomášem Durdíkem odešel jeden z nejvýznamnějších archeologů středověku s bohatou publikační činností završenou takovými soubornými díly, jako je např. Ilustrovaná encyklopedie českých hradů z roku 1999. Na Vysočině se dlouhodobě věnoval výzkumu hradu Orlík u Humpolce.

Účastníkům konference připravili organizátoři zajímavou exkurzi do polské části Těšína, kde jsme navštívili městské muzeum s bohatou expozicí historických sbírek, z nichž vyniká dřevěná tzv. Těšínská madona patřící do okruhu vrcholněstředověkých památek z dílny Petra Parlěře (obr. 1). Následovala zastávka na někdejší hradisku tyčícím se na pravém břehu řeky Olzy v západní části města, využívaném nejpozději od 9. století Slovy. V jeho areálu se dochovala rotunda sv. Mikuláše a sv. Václava, postavená pravděpodobně ve 12. století (obr. 2). Další zajímavou lokalitou navštívenou v Polsku byl kostel sv. Stanislava biskupa a mu-

čedníka ve Starém Bílsku, který nedávno prošel rozsáhlou rekonstrukcí (obr. 3). Interiér kostela je bohatě vyzdoben gotickými malbami ze 14. až 16. století. Exkurzi jsme zakončili návštěvou slovanského hradiska v Chotěbuzi–Podoboře u Českého Těšína (obr. 4). Ve slovanské době hradisko střežilo u brodu přes řeku Olši severní okraj Moravské brány a její předpolí. V prozkoumaných částech lokality vznikl archeologický skanzen, v jehož rámci bylo rekonstruováno dřevohliněné opevnění a výrobní i obytné objekty z 8.–10. století. Neodmyslitelnou součástí konference představoval společenský večer s cimbálovou muzikou a dobrým vínem z Jižní Moravy, který pořadatelé ve spolupráci s městem Český Těšín uspořádali v Kulturním a společenském středisku „Střelnice“.

Obr. 1: Těšínská madona, Muzeum Śląska cieszyńskiego. Foto: archiv AO MVJ.

Obr. 2: Polský Těšín, hradisko s rotundou sv. Mikuláše a Václava. Foto: archiv AO MVJ.

Obr. 3: Oltář kostela sv. Stanislava ve Starém Bělsku. Foto: archiv AO MVJ.

Obr. 4: Hradisko Chotěbuz–Podobora, výklad Pavel Kouřil. Foto: archiv AO MVJ.